

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Tarih: 12.11.2007

2/932

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
T.C. Cumhurbaşkanlığı				
E. No: 2/932				
Tarih: 12.11.2007				
Md. Y.	Md. Y.	D. Ekt.	G. Sek. Y.	G. Sek.
12/11/2007	12/11/2007	12/11/2007	12/11/2007	12/11/2007
BAŞKAN				

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçeleriyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Saygılarımla.

VEZİR AKDEMİR
12 MİR. M.V.

Mehmet İSKİ
Giresun M.V.

Feramus SAHİN

TOKAT M.V.

Kannur Çinkaya
Arslan M.V.

Alinur Güleç
İstanbul M.V.

İsmail Değerli
Ankara M.V.

Enver ÖKTEM
İzmir Milletvekili

Orhan Ziya Diven
Tokat M.V.

Atilla Kart
Konya M.V.

Alinur Güleç

İstanbul M.V.

Osman Özcan
Antalya M.V.

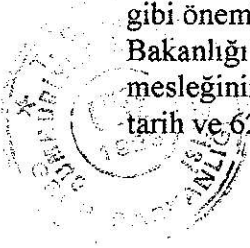
Mehmet Yıldırım
Kastamonu M.V.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 - Türkiye’de hemşirelik eğitimi, meslek lisesi düzeyinde eğitimin yanı sıra 1960’lı yılların başlarından bu yana lisans düzeyinde yapılmaktadır. 1996’ya kadar sayıları 9 olan bu nitelikteki okulların sayısı 1995 Yüksek Sağlık Şurası kararlarını takiben Sağlık Bakanlığı ve YÖK arasında yapılan 1996 tarihli protokol ile birlikte bu gün itibarıyla 98’e yükselmiştir. Bu okulların 18 tanesinde hemşireliğe eşdeğer Sağlık Memurluğu programı da vardır ve bu nedenle toplam sayı içerisinde bunlara da yer verilmiştir. Bu programlardan mezun olanlar, mevcut Hemşirelik Kanunundaki cinsiyet ayrımı nedeniyle hemşire olarak kabul edilmemektedirler. Ayrıca, sağlık meslek liselerinin Toplum Sağlığı/ Sağlık Memurluğu programları da aynı liselerde yürütülen hemşirelik programlarıyla aynıdır ve Sağlık Bakanlığı resmi kayıtlarına göre, yalnızca erkeklerin alındığı bu programlardan mezun olanlar Sağlık memuru kadrolarına atanmakla beraber erkek hemşire olarak kabul edilmektedirler.

Sağlık meslek liselerine 1996 yılına kadar alınan öğrenci profili Sağlık Bakanlığı İstatistik yıllıklarından incelendiğinde, en fazla öğrencinin hemşirelik, ebelik ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurluğu programına alındığı ortaya çıkmıştır. Yapılan hesaplamalarda, sağlık meslek lisesinin laboratuvar, röntgen ve çevre sağlığı gibi bölümlerine alınan erkek öğrenci sayıları ile hemşireliğe eşdeğer sağlık memurluğu programına alınan erkek öğrenci sayıları kıyaslandığında, sağlık memurluğu programına alınanların toplam içerisinde % 85’ini oluşturduğu ve bunlarında sayılarının 2000 yılı itibarıyla Türkiye’de 35 bin olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak, erkek olmakla birlikte, hemşire insan gücü olarak kabul edilmesi gereken bu insan gücü, Sağlık Bakanlığı istatistik yıllıklarında hiçbir zaman hemşire sayıları ile birlikte ele alınmamış, aksine kadro unvanları esas alınarak Sağlık Memurluğu başlığı altında çevre sağlığı teknisyeni, laboratuvar teknisyeni, röntgen teknisyenlerini de kapsayan sayı içinde bildirilmiştir. Dünyanın gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkelerinde erkek hemşireler vardır. Ülkemizde de vardır, ancak bunlar, mevcut kanun nedeniyle hemşire insan gücü olarak sayılmamaktadırlar. Madde 1 de hemşire ünvanı cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin “hemşire” olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Yüksek Öğretim Kurulu’nun bir düzenleme yaparak “sağlık memurluğu” programlarının adını kaldırması ve hepsini hemşirelik altında toplaması gerekecektir. Esasen bir çok sağlık yüksekokulunda hem hemşirelik hem de eşdeğeri sağlık memurluğu programı bulunduğundan bu durum okul yönetimleri tarafından fiilen kaldırılmış, erkek ve kız öğrenciler aynı programdan geçtikleri için aynı sınıfta toplanmışlardır. Bu akılcı yaklaşım, öğretim kadrosunun yükünü de böylece hafifletmiştir. Bir önemli husus da erkeklerin hemşire ünvanı alıyor olmaktan rahatsız olmadıklarıdır. Esasen hemşire sözcüğü dişil bir anlam taşımakla birlikte, yıllar içerisinde bu özelliğini kaybetmeye başlamış ve dişilliği çağrıştırmaktan uzaklaşarak sadece bir meslek ünvanı niteliği kazanmıştır.

Hemşirelik eğitiminin lisans düzeyinde olması gerektiği gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kabul gördüğü ve bu kabul yasa yada yasa niteliğindeki direktiflerde hükme bağlandığı, bu konuda Dünya Sağlık Örgütü Genel Kurul Tavsiye Kararları ve Münih Deklarasyonu “2000” gibi önemli deklarasyonlar olduğu halde, ki Münih Deklarasyonu’na Ülkemiz Sağlık Bakanlığı’ndan katılan üst düzey yetkililer de onay vermişlerdir, Türkiye’de hemşirelik mesleğinin meslek lisesi düzeyinde eğitimle kazanılacak bir unvan olduğunu ifade eden 1954 tarih ve 6283-sayılı yasanın halen yürürlükte olması, tüm gelişmeler dikkate alındığında

Ülkemiz adına kabul edilemez bir durumdur. Madde 1, yapılan açıklamalar doğrultusunda hem cinsiyet ayırımına son vermek hem de hemireliğin lisans düzeyinde eğitimle kazanılan bir meslek olmasını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

Madde2- Mesleği kimlerin icra edebileceğine açıklık getirerek sağlık hizmeti sunum sistemini güvence altına almaktadır.

Madde3- Hemşirelik mesleğini icra edenlerin yapmakla yükümlü olduğu görevlere açıklık getirerek bu alanda yaşanan kargaşaya açıklık getirmektedir. Hemşirelerin yaşadığı en büyük sıkıntı, görev, sorumluluk ve yetki sınırlarının belli olmamasıdır.

Bu durum, hemşirelerin asli görevlerinden isteyerek yada istemeyerek uzaklaşıp hemşirelik dışı pek çok iř ile görevlendirilmelerine yol açmıştır. Bu belirsizlik, mesleki gelişmeyi olumsuz etkilediği gibi, bakım hizmeti alma ihtiyaı içinde olan insanların sağlığını tehdit etmekle kalmamış, olumsuz gelişmeler karşısında hemşireleri savunmasız bırakmıştır. Sağlık sisteminin istenilir düzeyde yürütülmesinde tüm dünya da önemi durmaksızın vurgulanan hemireliğin, sistem içerisinde ne olduğu belli olamayan ve bu nedenle gerektiği gibi yararlanılamayan bir meslek grubu olarak kalması sistemi tehlikeye düşürebilir, nitekim düşürmektedir de. Sağlık sistemimiz içerisinde hemşireliği özerk bir meslek statüsüne getirmek ve böylece onu sınırlarını bilen, yaptıklarının ve yapamadıklarının hesabını verebilen bir insan gücü olarak açıklığa kavuşturmak üzere bu madde düzenlenmiştir.

Madde 4- Hemşirelik alanında yaşanan en ciddi sorunlardan birisi, lisans diplomasına sahip olup meslekte yüksek lisans yada doktora çalışması yaparak uzmanlaşanların diplomalarının hizmet verdikleri alanlarda hizmet verecekleri pozisyonlar yönünden değerlendirilmemesidir. Akademik alışmalar yalnızca özlük haklarına yansımaktadır. Söz konusu maddenin birinci fıkrası bu alanı düzenlemek üzere hazırlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası "branşlaşma" olarak gündeme getirilen, özel alanlarda hizmetin güvenirliğinin ve etkinliğinin dolayısı ile kalitesinin güvence altına alınması ile ilgili olarak düzenlenmiştir. Özel alanlarda güvenilir hizmet vermenin teminatı olup, katılanların sertifika ile yetkilendirildikleri bu programlar, Diploma programları niteliğinde olmadığından, kişilere uzman statüsü verebilecek nitelikte değillerdir.

Madde 5- Hemşirelik hizmetlerinde kalitenin olmazsa olmaz şartı, her hizmet pozisyonunun hangi nitelikte insan gücü gerektirdiğini açık olarak belirlemektir. şimdiye kadar mevcut pozisyonlara görevlendirme, yalnızca meslekte çalışma süresi ve kabiliyet gibi müphem bir nitelik ne sürülerek yapılmıştır. Oysa her pozisyonun adı ve hizmetin hangi nitelikte insan gücü tarafından yerine getirilebileceğinin açıklığa kavuşturulması toplam kalite yönetiminin en başta gelen koşullarındandır. Maddenin 1. fıkrası bu konuyu düzenlemektedir.

Maddenin ikinci fıkrası, herkesçe bilinen, Sağlık Bakanlığı'nın da bu nedenle Mayıs 2005 de bir genelge yayınlamasına neden olan büyük bir rahatsızlığı ve iř gücü kaybını engellemek amacıyla düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası 6283 sayılı kanunun 9. Maddesinde lisans mezunu hemşirelere verilen hakkı korumak amacıyla düzenlenmiştir. Kanun tasarısı yasalaştığı takdirde hemşire ünvanı yalnızca lisans eğitimi almış kişilere verileceğinden ve tasarının tüm hükümleri lisans mezunu hemşirenin görevlerini düzenlemeye yönelik olduğundan hakkın korunmasına ilişkin bu fıkra geçici madde de değil, bu madde içinde yer verilmiştir.

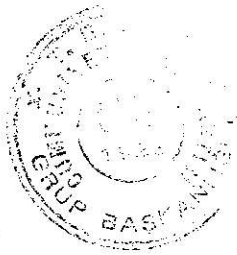
Madde 6- Fıkra içindeki madde numaraları değiştirilerek korunmuştur.

Madde 7- Kaldırılan hükümler belirtilmiştir.

Madde 8- 1 inci fıkra kazanılmış hakları korumaktadır. 2 nci fıkra hemşirelik ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurluğu programlarının “Hemşirelik Programı” olarak değiştirilip birleştirilmesini hükme bağlamaktadır.

Madde 9- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 10- Yürütme organı belirtilmiştir.

HEMŞİRELİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 1- Türkiye 'de üniversitelerin hemşirelik ile ilgili lisans eğitimi veren fakülte ve yüksek okullarından mezun olan ve diplomaları Sağlık Bakanlığı'nca tescil edilenler ile öğrenimlerini yurtdışında hemşirelik ile ilgili devlet tarafından tanınan bir okulda tamamlayarak denklikleri onaylanan ve diplomaları Sağlık Bakanlığı'nca tescil edilenlere hemşire unvanı verilir.

Üniversitelerin hemşirelik ve hemşireliğe eşdeğer lisans eğitimi veren fakülte ve yüksekokulları ile sağlık meslek liselerinin hemşirelik eğitimine eşdeğer sağlık memurluğu programlarından mezun olanlar bu kanun kapsamındadır.

MADDE 2- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 3- Türkiye 'de hemşirelik mesleğini bu kanun hükümleri dahilinde hemşire unvanı kazanmış Türk vatandaşı hemşireler ile hemşirelik eğitimine eşdeğer eğitim programlarından mezun olan Türk vatandaşı sağlık memurlarından başka hiç kimse yapamaz.

MADDE 3- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 4- Hemşireler ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurları tabip tarafından yazılı olarak verilen tedavi tedbirlerini uygulamakla yetkili; her ortamda bireyin, ailenin ve toplumun hemşirelik girişimleri ile karşılanabilecek sağlıkla ilgili ihtiyaçlarını belirlemek ve hemşirelik tanılama süreci kapsamında belirlenen ihtiyaçlar çerçevesinde hemşirelik bakımını planlamak, uygulamak, denetlemek ve değerlendirmekle görevli ve yetkili sağlık personelidir.

Hemşirelerin, hemşireliğe eşdeğer sağlık memurlarının birinci (1.) fıkrada sayılan hizmetlerde çalışma alanlarına, pozisyonlarına ve eğitim durumlarına göre görev, yetki ve sorumlulukları Sağlık Bakanlığı'nca çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 4- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 8- *Lisans mezunu hemşire ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurları meslekleriyle ilgili lisans üstü eğitim alarak uzmanlaştıktan ve diplomaları Sağlık Bakanlığı'na tescil edildikten sonra uzman hemşire olarak çalışırlar.*

Hemşireler ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurları meslekleri ile ilgili olan özellik arz eden birim ve alanlarda belirlenecek esaslar çerçevesinde yetki belgesi alırlar. Yetki belgesi alınacak eğitim programlarının düzenlenmesi, uygulanması, koordinasyonu, belgelendirme ve tescili ile kredilendirme ve yetki belgelerinin iptali gibi hususlar Sağlık Bakanlığı'na çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 5- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 9- *Bu kanuna göre nitelikleri tanımlanan hemşire ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurları çalışma alanlarına, pozisyonlarına ve yüksek lisans ve doktora derecesine sahip olmalarına göre görev ve kadro tanımları, norm kadro esasları çerçevesinde Devlet Personel Başkanlığı'nın görüşü alınmak sureti ile Bakanlıkça yayımlanacak yönetmelik ile düzenlenir.*

Hemşirelere ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurlarına görev yaptıkları kurum ve kuruluşlarda, bu kanun ve diğer ilgili mevzuatta belirtilen görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında olmayan görevler verilemez.

Başhemşirelik ve hemşirelikle ilgili yönetsel görevlendirmelerde lisans eğitimine sahip hemşirelerin rüçhan hakları vardır.

MADDE 6- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 11- *2 nci madde hükümlerine riayet etmeyen, 3 üncü maddede yazılı vazife ve salahiyet hudutlarını tecavüz eden ve 5 inci maddenin ikinci bendi hükmünü yerine getirmeksizin serbest çalışan hemşirelerden (50) liradan (200) liraya kadar hafif para cezası alınır.*

MADDE 7- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 10 uncu ve 12 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununa geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2- *Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce hemşirelik ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurluğu programlarından mezun olanlar ile halen bu programlarda kayıtlı bulunan öğrencilerin kazanılmış hakları saklıdır.*

Hemşirelik eğitimine eşdeğer Sağlık Memurluğu programlarının adı, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Hemşirelik Programı olarak değiştirilir ve programlar birleştirilir.

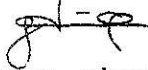
MADDE 9- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 15- *Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.*

MADDE 10- 25/2/1954 tarih ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 16- *Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.*

ASLI GİBİDİR

Gündüz DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü